

MAGYAR BARLANGKUTATÓK CSEHSZLOVÁKIÁBAN

A Magyar Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató szakosztályának 50 főből álló kutatócsoportja 2 hetes tanulmányúton vett részt Csehszlovákiában. A magyar barlangkutató szakembereknek ez volt az első ilyen irányú, nagyszabású tanulmányútja, mely a sok szép élmény mellett hasznos tapasztalatokat adott az itthoni feltáró és építő munkához.

Az útvonal: Pozsony—Brünn—Morva-karszt—Prága—Pilzen—Marienbad—Karlovy Vary Szudetákban az Elba áttörés—Adrspachy-sziklák—Olmütz—Vág völgy—Alacsony- és Magas-Tátra—Szádélői völgy—Kassa, felszíni természeti szépségekben, városokban s barlangokban egyaránt roppant gazdag volt.

Mit is lehetne erről a két hétről röviden, összefoglalóan mondani? Gyönyörű volt, s egész úton egyik ámulathól a másikba estünk! Mi is volt szebb? Pozsony, az öreg várral, szűk sikátorával, de alig néhány utcával arrább az új élet kültető forgatagával? Vagy Prága, melynek minden háza, minden tere s utcája, 5—600 éves kőhidjai; az alkímisták ma is épségben álló házai pillanatok alatt a múltba repítik az embert? A Hradcsin öreg falai közt szinte lépni sem tudtunk a csodálkozástól, mert a pazar pompának, építészetnek s művészetnek számtalan műremeke láttán szinte földre gyökerezett lábunk? Vagy talán Karlovy Vary, ez a hegyek közé épült meseváros, ez volt a legszebb? Olmütz, vagy Gottwaldov, ez a modern gyárváros, vagy a Trencsényi vár, talán Krasznahorka ma is hatalmas, múzeumnak berendezett vára, vagy talán Kassa az öreg dómmal, s Rákóczi, Bercsényi sírjával — ez volt a legszebb? Nem tudom! Vagy talán az a baráti mosoly, szíves kedvesség, amivel mindenütt találkoztunk, a fáradságot nem ismerő vendégszeretet, mellyel vezetők, dr. Vladimír Panos és Leo Blaha kísért, ez tette felejthetlenné az utat? Lehet, köszönjük is nekik!

De nemcsak a városok voltak szépek! Útközben, hiszen utunkat autóbusszal tettük meg, Csehszlovákia legszebb tájain haladtunk keresztül. A mély és keskeny völgyekben, hol lépten-nyomon sziklaszirtek álltak őrt, alig fér el egymás mellett a patak s az országút. A vasútvonal alagútból alagútba vezet. S a meredek szirteken szeszélyesen emelkednek a sok helyen még ma is épen álló régi lovagvárak. Felejthetetlen élményt je-

lentett mindenki számára a világhírű Adrspachy-sziklák megtekintése. 30—50 m, vagy talán még ennél is magasabb homokkő sziklatornyok rengetegében vezetnek a gondosan elkészített, mintegy 120 km hosszúságú jelzett turistautak, s a több, mint 120 000 lépcső. Jaj annak, aki itt eltéved! A sziklák közt a hatalmas vizesés döbbenetes erővel bukik alá, s lent a kis patakon csónak vár halkszavú, mesélő öreggel, ki mesteri evezés és kormányzás mellett mondja el érdekes történeteit.

De nem fukarkodott szépségekben az Alacsony- és Magas-Tátra vidéke sem. Amikor a délutáni szürkületben beértünk az Alacsony-Tátra csodálatosan szép demänovai völgyébe, újból csak meg kellett állnunk, s a pillanatokig tartó néma, döbbenet csodálkozást csak a lábunk előtt csobogó patak muzsikája töltötte be. Hatalmas sziklák, meredek szirtek, oldalukon egy-egy, szinte odatapadt fenyővel, távolabb az Alacsony-Tátra csúcsai — mélyen emléünkbe vésődtek! Aztán fel a Hopok csúcsára a kétszemélyes lanovkával! Úsztunk a sudár, majd törpülő fenyők felett, később az erdőhatár fölé jutottunk. De még mindig csak tovább! Felhők közé kerültünk. A süvítő hideg szél néha szétkergette a makacs felhőket, s napsugarak mosolyogtak ránk. A sűrű ködben alig láttuk alattunk az asztalnyi nagyságú kötőmböket, sziklák birodalmát. S majd megdermedtünk a hidegtől. De megérte!

Másnap már ott álltunk a Lomnici csúcs alatt, s figyeltük, mikor enged el a csúcs ködsipkáját, hogy valódi szépségében gyönyörködhesünk. Hányszor visszaneztünk, hányszor csodáltuk meg a fenséges szépségű csúcsokat, míg a Tarpataki vizesés ámulatba ejtő kristálytisztá zuhatagjaihoz eljutottunk!

Szép, csodálatosan szép volt a felszín, de mikor lementünk a barlangokba, ott is csak csodálkoztunk, gyönyörködni, s tanulni tudtunk.

Mindenkit bámulatba ejtett a szédületes mély Macocha-szakadék, alján a kicsi, sötétben kivilágított tavacskával. Felejthetetlen marad a földalatti csónakázás a zöldesen csillogó, néhol 30 m mély, tökéletesen világított Punkva-barlangban, ahol útközben, a csónakból kiszállva, egy cseppkő-mesevilágba jutottunk. De azt hiszem, a barlangok királya mégis a Demänovai Szabad-ság-barlang lehet. Itt csodálatos összhangban megtalálja

az ember mindazt, amit egy barlangról el lehet képzelni. Ilyen páratlan szépségű, pompájú, színezetű cseppköveket, zuhatagokat sehol másutt nem láttunk. Hatalmasak a méretek is. Több emelet mélységben alattunk csobog ezt a csodavilágot létrehozó patak. Egyik terme olyan, mintha kőszóval lenne behintve — csillog, ragyog a sok kristályszeccstől. Ut vezet a patak mellett is. Nem is tudjuk, mennyi ideje járjuk fáradhatatlanul, szinte átszellemülve, hangtalanul ezt a páratlan szépségű cseppkőbirodalmat. S az utolsó fordulóig minden lépés új látnivalót tartogatott számunkra. E pompás barlang szomszédságában van a Béke-barlang, mely még a közönségnek nincs kiépítve. Mi vezetőkkel ezt is bejártuk. Méltó párja, édes testvére lehet szépségekben a Szabadság-barlangnak! Mint a legszebb feslő rózsák, olyan szerkezetű mészlérakódások vannak tavai-ban, másokban, mint hópelyhek lebegnek a hajszaínyi vékony tükristályok finom pamacsai. E két gyönyörű barlangon kívül mindjárt ott van a Domica is, hatalmas termeivel, oszlopaival, tökéletes kiépítésével. Nem maradhat egy lépéssel ezek mögött a hófehérségében ragyogó, fehérre festett korlátjaival, rejtett kábelhuzalival a talán legmodernebbül berendezett Javoricsko-barlang sem. De kihagyhatnók-e, a szinte emberfeletti erővel kiépített Bélai-barlangot? A szédületes mélységek felett kötélén lógva, a hátukon behordott anyagból önkéntesek építették ki a függőlépcsőket, hidakat. És sehol egy letört cseppkő! Mintha nem is emberi kéz munkája hozta volna létre ezeket a mesteri alkotásokat. Vagy talán szó nélkül elmehetünk a cérnacseppköveiről híres Gombaszögi-barlang mellett? Négy éve fedezték fel s tavaly már átadták a forgalomnak járdával, villanyvilágítással! (S a mi Béke-barlangunkat, Kosuth- és Vass Imre-barlangunkat miért nem láthatja kényelmes utak s villanyvilágítás mellett a hazája szépségeit megismerni vágyó közönség?)

Ez a hely rövid ahhoz, hogy a szebbnél-szebben kiépített, mintegy húsz barlangról, akár csak rövid ismeretöt is adjunk. De feltétlenül meg kell még említenünk a maga nemében páratlan Dobsinai-jégbarlangot. Július közepén, a rekkenő nyári forráságban is alaposan fel

kell öltözködni, mielőtt ide bemenéskedik az ember. Akár korcsolyázni is lehet a tükörfényes jégpadlón. Csak némán, vagy talán a gyönyörűségtől ujjongva lehet megállni a zöldes-kék árnyalatú, hatalmas, vastag jégoszlopok között. Megdöbbenőek a 20—30 m magas jégfalak is. S ebben a jégpalotában is mindenütt utakat vágtak, építettek, hogy a csodálatos kincset mindenki számára láthatóvá tegyék.

Szép volt a két hét. Nemcsak élményekben lettünk nagyon gazdagok, de igen sokat tanultunk, sok hasznosat láttunk is. Megláttuk azt, miképpen lehet vidékeket úgy kiépíteni, kényelmessé tenni, hogy eredeti szépségükből semmit ne veszítsenek. Láttuk, hogy a forgalmas kirándulóhelyek papírszemét, konzervdoboz s szalámihéj nélkül milyen élvezetesen üdék tudnak maradni még a vasárnapi látogatottság után is. Megfigyelhettük azt a páratlan témaszeretetet, harcos munkát, mellyel mind az önkéntes brigádok, mind az állandó fizetésű barlangi kutatók dolgoznak. Azt a művészi világítást — ami oly széppé teszi barlangjaikat —, azt a végtelen ügyes, fáradságot, anyagi áldozatokat nem ismerő munkát, ahogy új utak építését végzi a külön erre hivatott építő brigád, hogy munkájuk után sem lehet letört cseppkövet, vagy félrehányt agyagdobot látni —, csak csodálni lehet. Csodálni, tanulni, s arról álmodni, hogy valaha talán a mi mesés szépségű cseppkőfüggönyös, patakos barlangjaink is kiépítve, kivilágítva várhatják az ámuló látogatók ezreit...

Jakucs Lászlóné

★

1. A Dél-Morva karszt Punkva-barlangjának PARADICSOM nevű ága.
2. A mladeci cseppkőbarlangba a turistaház földszintjén berendezett múzeumból lehet belépni.
3. Az Adršpašské sziklák POLGÁRMESTER elnevezésű tornya.
4. A demánovai Szabadság-barlang Gottwald terme.